УМІЛИ ВСЕ ВКРАЇНЦІВ ВПРАВНІ РУКИ — ТОЖ ХАЙ ЗРОСТУТЬ МАЙСТРАМИ І ОНУКИ!

Ознайомлення з народними ремеслами

***Тамара САВЧУК**, учитель початкових класів,*
Веселохутірський НВК "ДНЗ–ЗОШ І–ІІ ст.
ім. В. Лук'янця", Чорнобаївський р-н, Черкаська обл.

Українці завжди славилися своєю майстерністю — вміли і хліб виростити, й одяг пошити, і чоботи справити, і хату звести, і колиску сплести. І все до ладу, все щоб гарне було — і вишиють, і розмалюють, ще й пісню складуть та заспівають. Почесно бути дітьми такого роду. Тож вивчаймо зі школярами традиційні українські промисли та ремесла і переймаймо майстерність народних умільців. І нехай нам допоможуть у цьому пропоновані матеріали.

Коріння сучасних професій сягає глибокої давнини. Звичаї, традиції, мова, результати творчої праці об'єднують окремих людей в один народ. І кожна особистість, кожна місцевість були і залишаються носіями національно-культурних і духовних цінностей. Продовжувачі їх — наші діти. Тому для детальнішого ознайомлення малят з народними промислами та ремеслами наших пращурів варто організовувати різноманітні виховні заходи, години спілкування, екскурсії до творчих майстерень та краєзнавчих музеїв, а також залучати дітей до колективних творчих справ.

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА

Для ознайомлення школярів з ремеслами у позаурочний час слід організовувати екскурсії, проектну діяльність, проведення свят та різноманітних заходів у групі продовженого дня. Наведемо приклад такої роботи.

ЕКСКУРСІЯ В МАЙСТЕРНЮ

Такий захід слід проводити у тісній співпраці з майстрами. Напередодні екскурсії треба домовитись про проведення майстер-класу, під час якого діти зможуть виготовити власні вироби.

Пропонуємо завдання, які варто запропонувати учням під час відвідин майстерні.

1. Робота за текстом казки В. Сухомлинського "Ремісник і Різець"

Слухання тексту. Бесіда за текстом казки

Орієнтовний зміст запитань

- Що означає слово "майстер"? Доберіть до нього синоніми.
- Яким був Різець у руках Майстра і яким — у руках Ремісника?
- Чим майстер відрізняється від ремісника?
- Що потрібно, аби стати справжнім майстром?

2. Опрацювання вірша Марійки Підгірянки "Гостинна хата"

Читання вірша. Обмін враженнями

Виконання завдань

Орієнтовний зміст завдань

- Знайдіть у тексті слова-звертання. Що вони називають?
- Яку роботу мали виконати названі у вірші майстри?
- Чому ми не можемо обійтися без таких фахівців?
- Чому треба, щоб вони виконували свою роботу якісно?
- Перечитайте текст і доведіть, що хата потрібна добрій, лагідній і гостинній людині.

3. Робота за віршем В. Гея "Предківське коріння"

Читання тексту. Обмін враженнями

Вибіркове читання

Орієнтовний зміст завдань

- Виберіть з тексту назви всіх професій з їх поясненнями. Які з них ви чуєте вперше?
- Прочитайте, що автор називає корінням роду.
- Прочитайте, що є супутником життя людини. Як слід розуміти ці слова?
- Чим, на думку автора, багатий рід?

4. Вправа "Відгадай назву ремесла або професії"

Завдання: відгадати назви ремесел та професій за їх описами та предметними малюнками.

Орієнтовний матеріал до вправи

- Фахівець, який здійснює всі види обробки деревини.
- Майстер, який декорує вироби з дерева за допомогою випилювання та художньої різьби.

© «Учитель початкової школи», 2018, № 5

- Від таланту і смаку цього майстра завжди залежав зовнішній вигляд як простих городян, так і високопоставлених персон. Проте найбільшої майстерності ці фахівці досягли з винайденням швейних машин.
- Колись — основний майстер на будівництві, працював лише сокирою. Тепер користується всілякими електричними та механічними інструментами і може виконувати столярні, паркетні та інші роботи з деревиною.
- Це найдавніше у світі ремесло, представники якого виготовляли посуд з глини.
- Давній вид занять жінок, які оздоблювали одяг і предмети домашнього побуту різними візерунками, орнаментом, малюнками.
- Унікальне українське мистецтво, пов'язане з народними віруваннями. Напередодні одного з найважливіших релігійних свят господині розписували яйця.
- Ремесло, яке впродовж віків змінювалося: з дикого на бортне, а потім на вуликове.
- Використання прядильних волокон з вовни, конопель та льону для виготовлення тканин.

5. Вправа "Тлумачимо значення слова"

Завдання: прочитати назви професій і знайти серед них ті, значення яких можуть пояснити самостійно; решту слів пояснити за допомогою словника.

Орієнтовна добірка слів

Бондар, вишивальниця, гончар, килимар, коваль, кошикар, кравець, маляр, пасічник, писанкарка, різьбяр, стельмах, столяр, тесляр, ткаля, швець, пекар.

6. Вправа "Встанови відповідність"

Завдання: поєднати малюнки з назвами народних ремесел, які вони ілюструють, та витлумачити ці назви.

ТЕСЛЯР ГОНЧАР ШВЕЦЬ ПАСІЧНИК КОВАЛЬ ТКАЛЯ

7. Гра "Аукціон загублених речей"

Завдання: пояснити, хто з майстрів загубив речі.

Орієнтовний перелік речей

- Кольорові нитки, голка, наперсток.
- Вулик, мед, віск, рамка, соти.
- Сокира, деревина, рубанок.
- Деревина, різець, різьблені предмети.
- Глина, гончарний круг, вода, піч.
- Нитки, веретено, ткацький верстат, килими.
- Фарби, віск, яйце, писачок.

8. Хвилинка творчості

Завдання: створити листівки про сучасні народні ремесла свого краю та презентувати їх.

ПОЗАУРОЧНІ ЗАХОДИ ДО ДНЯ ВИШИВАНКИ

1. Вишивання полунички

Орієнтовна інструкція з виконання роботи

- Підготуйте тканину, нитки, голку, наперсток та олівець.
- Краї серветки рівно обріжте і висмикніть з них нитки, щоб вийшла бахрома завдовжки 1,5 см.
- Щоб зробити бахрому, розкладіть серветку на столі й обережно витягніть однакову кількість ниток з кожного боку.
- Обшийте контур швом "уперед голку з перевиванням".
- Намалюйте олівцем полуницю з листочком та вишийте її швом "уперед голку".

2. Творче завдання "Опиши одяг"

Завдання: прочитати текст і продовжити його описом одягу.

Одяг — це символ-оберіг. Він впливає на поведінку людини. Вишита сорочка, рушник чи хустка — найдорожчий дарунок. Пошана до одягу — це пошана до родини, роду, держави. Одяг буває різний.

3. Завдання "Попрацюй над задачею"

Орієнтовний зміст завдання

Вишиваючи, мама за 1 хв робить 16 хрестиків, а її донька — ½ цієї кількості. Скільки хрестиків вишиють мама і донька разом за 1 хв? За 10 хв? За 20 хв?

Складіть і розв'яжіть подібну задачу про спільну роботу зі своїми рідними.

4. Гра "Оживи картину"

Завдання: скласти розрізану картину з частинок і охарактеризувати її. Ці частинки — обереги українського народу: рушник, вишиванка, вінок тощо.

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З РЕМЕСЛАМИ НА УРОКАХ РІЗНИХ КУРСІВ

УКРАЇНСЬКА МОВА

Під час опанування дітьми лексичного, граматичного, морфологічного матеріалу та синтаксису педагог може використовувати вправи інформаційного характеру, які сприятимуть формуванню знань про народні ремесла та давні професії, а також про роль праці в житті людини. Вправи можуть бути такими.

1. Розподільне списування

Завдання: записати у дві колонки слова — назви давніх і відповідних їм сучасних професій.

Орієнтовна добірка слів

Плугатар, стельмах, бондар, коваль, програміст, дизайнер, фармацевт, пілот, хлібороб, лікар, будівельник тощо.

2. Вибіркове письмо

Завдання: виписати назви професій, основа яких закінчується на *-р*, поставити їх в орудному відмінку однини та спробувати сформулювати правило про правопис закінчень таких іменників.

ЧИТАТИ ДАЛІ

ВЧАСНО ПОДБАЙТЕ про ПЕРЕДПЛАТУ на ІІ півріччя!

Створення нового освітнього середовища *(№ 3, № 4)*

Конспекти занять інтегрованих днів *(щономера)*

Сценарії ранкових зустрічей *(№ 4, № 7, № 10)*

Журнал "Учитель початкової школи" — НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Тематичний випуск "Вчимо мислити нестандартно" *(№ 11)*

Перші батьківські збори в НУШ *(№ 2, № 3, № 9)*

Упровадження в навчальний процес сучасних освітніх технологій *(щономера)*

Нормативні документи. Державний стандарт початкової освіти *(№ 4)*

Завдання, орієнтовані на досягнення конкретних очікуваних результатів з математики *(№ 5)*

Передплатіть журнали "УПШ" і "Джміль" у комплекті, не виходячи з дому, за найнижчими цінами!

Увага!
Акція триває до 14 травня

1. Заходьте на сайт **upsh.com.ua**
2. Оформлюйте передплату
3. Щомісяця гарантовано отримуйте ваші фахові журнали

Заощадьте 7 %, передплативши журнал до кінця року (з червня по грудень),

10 % — оформивши передплату на 12 місяців (з червня 2018 по травень 2019 року)